

1. Objectius

La criminologia, en tant que disciplina científica, té com a objectiu l'obtenció d'una informació vàlida i fiable sobre els fenòmens i processos socials que estudia. L'assignatura de *Mètodes d'Investigació en Ciències Socials* es centra en les estratègies i instruments de recerca que permeten produir empíricament aquest coneixement.

Els objectius de l'assignatura són:

- La comprensió dels conceptes metodològics propis de la investigació social i de la dinàmica del procés de recerca.
- L'aplicació d'aquests conceptes a la lectura i comprensió d'investigacions en el camp de la criminologia.
- El coneixement introductori de les principals tècniques d'investigació social i la seva aplicació en criminologia, amb especial èmfasi en les tècniques qualitatives, ja que les tècniques quantitatives i l'anàlisi de dades estadístiques serà objecte de tractament monogràfic a l'assignatura de segon curs de *Tècniques d'Investigació*.

La matèria del programa s'estructura en tres parts. La primera part és teòrica i introdueix conceptualment la problemàtica de la investigació en ciències socials –i en criminologia en particular–, plantejant la complexitat que suposa tot procés de recerca. La segona part aborda el disseny de la investigació, des de la construcció teòrica fins al disseny d'anàlisi. A la tercera part s'introdueixen les tècniques d'investigació social i la seva aplicació en criminologia.

2. Programa

PART I. INTRODUCCIÓ A LA INVESTIGACIÓ SOCIAL EN CRIMINOLOGIA

1. Introducció general

- Coneixement comú i coneixement científic.
- Investigació, investigació social i investigació criminològica.
- La investigació en el camp de la criminologia. Exemples.

2. Fonaments metodològics de la investigació en ciències socials

- Paradigmes d'investigació social, metodologia, mètodes i tècniques.
- La investigació social com a procés. Elements: teories, conceptes, hipòtesis, models, disseny, dades i realitat social. Dinàmiques deductives, inductives i retroductives.
- La perspectiva quantitativa i la perspectiva qualitativa.
- Etapes i fases del procés d'investigació.
- La investigació com a pràctica social: l'ètica a la recerca.

PART II. EL DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ SOCIAL

3. La ruptura i la construcció teòrica

- Formulació de la pregunta inicial.
- Exploració del fenomen. Fonts d'informació.
- Delimitació del problema d'investigació. L'estat de la qüestió i la construcció del marc teòric.

4. El model d'anàlisi

- Les hipòtesis. Tipus d'hipòtesis i estructuració del model.
- Conceptualització i operativització.

5. El disseny d'anàlisi

- Delimitació del camp d'anàlisi.
 - L'univers i les unitats d'observació.
 - Disseny d'investigació segons el grau d'experimentalitat.
 - La construcció de la mostra.
- Construcció de les tècniques d'observació.
- Elecció de les tècniques d'anàlisi.
- La planificació del procés i dels recursos.

PART III. TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ

6. L'enquesta per qüestionari

- Definició i trets característics de l'enquesta per qüestionari.
- Tipus d'enquestes i principals aplicacions en criminologia.
- Processos operatius: disseny d'enquestes socials.
- Avantatges i limitacions.

7. Tècniques conversacionals: entrevistes i grups de discussió

- Característiques generals.
- Tipus d'entrevistes.
- Processos operatius: disseny del guió i treball de camp.
- Avantatges i limitacions.

8. Observació directa

- Característiques generals.
- Tipus i formes d'observació. Observació externa i observació participant.
- Processos operatius: disseny i treball de camp.
- Avantatges i limitacions.

3. Dinàmica docent

L'assignatura té un caràcter marcadament pràctic, tant per la dinàmica docent a l'aula com per les pràctiques de recerca. Amb tot, no es deixen de banda aspectes teòrics en les explicacions de classe, en les lectures i en les referències que l'alumne/a trobi en altres assignatures de la llicenciatura.

En aquest sentit, el treball requereix a l'alumne/a per a l'adequat aprenentatge dels continguts tractats a l'assignatura i l'assoliment de les competències plantejades, es fonamentarà en les següents **activitats realitzades amb acompanyament del professor**:

1. D'una banda, una part de les sessions a classe són de tipus magistral, destinades a presentar els principals conceptes i continguts de l'assignatura.
2. Després de presentar cada contingut fonamental de la matèria, les sessions contemplen parts pràctiques d'exercicis, algunes d'elles vinculades al treball autònom de l'estudiant, i altres realitzades i presentades a l'aula.
3. L'assignatura disposa tanmateix d'un temps d'atenció tutoritzada setmanal per tal d'atendre totes les necessitats formatives de l'alumnat. Les consultes per correu electrònic a Joel.Marti@uab.cat poden fer-se en qualsevol moment. Les tutories presencials es faran al despatx del professor, a la Facultat de CC. Polítiques i Sociologia, en l'horari que s'indica a l'inici del quadrimestre.

Aquestes activitats es completen amb el **treball autònom de l'estudiant**, en el qual es projecta l'aprenentatge realitzat a classe i que es concreta de la següent manera:

1. La realització de lectures bàsiques que, juntament amb dossiers disponibles al Campus Virtual de l'assignatura, acompanyaran els continguts treballats a l'aula. Aquestes lectures, juntament amb la docència impartida a classe, serviran per a la preparació de tres proves individuals que es realitzaran a l'aula.
2. La realització d'un treball en grup orientat a aplicar els conceptes de l'assignatura a la investigació criminològica.

Plantilla de l'assignatura, segons tipus d'activitat

<u>Activitat presencial</u>	<i>Hores de dedicació de l'estudiant</i>
Classes magistrals	20 h
Sessions pràctiques a l'aula	19 h
Tutories individuals o en grup fora de l'aula	2 h
<u>Subtotal</u>	41 h
<u>Treball autònom de l'estudiant</u>	
Lectures i preparació de proves	22 h
Realització de treball en grup	22 h
<u>Subtotal</u>	44 h
<u>TOTAL</u>	85 h

Aquesta assignatura està incorporada al Campus Virtual de la UAB. El Campus Virtual és una eina que permet la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per a l'activitat docent tot combinant la docència presencial i la virtual. Al Campus Virtual s'hi podran consultar diversos materials de l'assignatura i serà un canal de comunicació entre professor i alumnes complementari al presencial. Podeu accedir-hi des de l'adreça <https://cv2008.uab.cat>. Per tenir accés al Campus Virtual tan sols cal tenir activat el compte de correu electrònic de la UAB. Amb el vostre nom d'usuari/a (NIU) i la contrasenya podreu identificar-vos per a accedir a la intranet del Campus Virtual.

4. Sistema d'avaluació

Aquesta assignatura implica una participació activa de l'alumne/a i contempla l'assistència regular a classe, l'única manera de vincular el treball pràctic amb l'explicació teòrica i de fer un seguiment de l'aprenentatge de l'alumnat. Per tant, l'assistència a classe i la participació en les pràctiques que s'hi realitzin és obligatòria i condició indispensable per poder ser avaluat/da.

Una vegada superat aquest requisit, la nota final de l'avaluació continuada es basarà en:

Proves individuals que es realitzaran a classe (50% de la nota final).

Consistiran en respondre a preguntes breus (teòriques o sobre casos pràctics) relatives a la docència impartida. Se'n realitzaran tres al llarg de l'assignatura.

Treball en grup (50% de la nota final) consistent a aplicar els conceptes de l'assignatura a la investigació criminològica. Els continguts del treball es detallen en un document específic al Campus Virtual.

Per a accedir al còmput de la nota final cal tenir aprovat el treball i cadascuna de les proves individuals. Per això, es contempla que les parts de l'assignatura no superades puguin ser recuperades una vegada en el marc de la mateixa convocatòria; en aquests casos, la nota màxima de la part revisada no superarà el 7.

5. Bibliografia

El llistat que apareix tot seguit inclou la bibliografia bàsica i la complementària. D'altra banda, al Campus Virtual estaran disponibles esquemes corresponents als diferents temes de l'assignatura.

Manual de referència:

CORBETTA, P. (2003). *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid: McGraw-Hill.

Lectures complementàries:

ALONSO, L. E. (1998). *La mirada cualitativa en sociología*. Madrid: Fundamentos.

ANDER-EGG, Ezequiel (1987). *Técnicas de investigación social*. Buenos Aires: Humanitas.

BACHMAN, R.; SCHUTT, K. (2001). *The Practice of Research in Criminology and Criminal Justice*. Pine Forge Press.

BELL, J. (2002). *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y en ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa.

BOURDIEU, P.; CHAMBORENDON, J.-C.; PASSERON, J.-C. (1976). *El oficio de sociólogo. Presupuestos epistemológicos*. 2a edició. Madrid: Siglo XXI.

BRUNET, I.; PASTOR, I.; BELZUNEGUI, A. (2002). *Tècniques d'investigació social. Fonaments epistemològics i metodològics*. Barcelona: Pòrtic.

CEA D'ANCONA, M. Angeles (1996). *Metodología cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social*. Madrid: Síntesis.

GARCIA FERRANDO, M.; IBAÑEZ, J.; ALVIRA, F. (1994). *El análisis de la realidad social*. 2a edició rev. i amp. Madrid: Alianza. Alianza Universidad Textos, 105.

HAGAN, F. E. (2004). *Essentials of Research Methods in Criminal Justice and Criminology*. Allyn and Bacon.

JUPP, V.; DAVIES, P.; FRANCIS, P. (2000). *Doing criminological research*. London: Sage.

KING, R. F.; WINCUP, E. (eds.) (2000). *Doing research on crime and justice*. Oxford: Oxford University Press,

MAXFIELD, M. G.; BABBE, E. (2005). *Research Methods for Criminal Justice and Criminology*. Belmont: Wadsworth.

POGREBIN, M. (2003). *Qualitative Approaches to Criminal Justice: Perspectives from the Field*. Thousand Oaks (Calif.): Sage.

QUIVY, R.; VAN CAMPENHOUDT, L. (1997). *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder.

RINCON, D. del et al. (1995). *Técnicas de investigación en ciencias sociales*. Madrid: Dykinson.

ROLDAN BARBERO, H. (2004). *Introducción a la investigación criminológica*. Granada: Comares.

RODRIGUEZ G.; GIL, J.; GARCIA, E. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Archidona (Málaga): Ajibe.

RUIZ OLABUENAGA, J. I. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Deusto.

RUIZ OLABUÉNAGA, J.I.; ARÍSTEGI, I.; MELGOSA, L. *Cómo elaborar un proyecto de investigación social*. Bilbao: Universidad de Deusto, 1998.

SIERRA BRAVO, Restituto (1983). *Técnicas de investigación social. Teoría y ejercicios*. 3a edició rev. i amp. Madrid: Paraninfo.

SIMÓ SOLSONA, M; DOMINGUEZ, M. (2003). *Tècniques d'investigació social quantitatives*. Barcelona, Publicacions de la Universitat de Barcelona.

TAYLOR, S.J.; BOGDAN, R. (1986). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Buenos Aires: Paidós, 1986.

VALLES, Miguel S. (1997). *Técnicas cualitativas de investigación social*. Madrid: Síntesis.

